

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΟΜΠΡΕΛΛΑΣ

Πρόλογος και εισαγωγή... Η κατοχή μιάς ομπρέλλας και η επίδειξή της στη Θεσσαλονίκη με φουράκι ήταν χαρμόσυνη, ήταν τίτλος τιμής, δείγμα ανδρός εύπολου, σήμα κοινωνική εitelon και κανονικό, και απόδειξη ανδρός που πάνε ή δουλεύει τον πόλεμο...

Η ομπρέλλα για κάθε πολιτή αξιοπρεπή, ήταν ό,τι η πατριότα για τους Δεσποτάδες... Σήμα κοινωνικό, σημείο ευπορίας... Σήμερα όμως η ομπρέλλα κάνει πιά κακή εντύπωση και φέρνει, καμιά φορά, και δυστυχία...

Τέλος του προλόγου και της εισαγωγής. * * *

Είπε κάποιος κακός τούτος που ήμωνα στη Θεσσαλονίκη, όταν ένα βράδυ που λέει ο φίλος μου Νικόλαος Φαρδής :

- Έρχομαι απόψε να σε πάρω στο θέατρο ;
- Εύχαριστώ.
- Σήμερα ; Θα σε περάσω για... Δημοσιογράφο και δεν θα πληρώσεις τίποτε.
- Πάνω ευχαριστώ.
- Ακόμα ούτε φόρο.
- Υπέροχον ευχαριστώ.

Σάν βράδυας λοιπόν να πάω για το θέατρο. Έντοιατάξιν όμως, ως που να μπούμε και να βγούμε σε κάποιο καφενείο. Είπαμε μια μαρτυρία ότι κάποτε ήταν συνηθισμένο στον ούρανο.

Βροχή, άφροσύνη, ενώ που άλλων ήταν συνηθισμένο στον ούρανο. Άποψη η οποία ατμή πέρασε άμεσως ως «ξέγερα» του Έλληνικού λαού, άφροσύνη μόνον να πέφτουν κάτι χονδρές σταγόνες από τα νεφάρια και τίς τέντες.

Τραβήξαμε λοιπόν για το θέατρο, όταν σε μια στιγμή ο φίλος μου στάθηκε κάπου από ένα ύψιστο στο γκαζόν επί της οδού Άγιου Σωφίας καφενείο το «Βυζάντιο», μιλώντας με τον κ. Διαφωνόδη. Ένω τον περμάνω, είδα να φέρνεται προς το μέρος μου ένας γνωστός μου. Μόλις είχε βγει απ' το σπίτι του και πήγαμε στο καφενείο χαριτωμένα μια χοντρή ομπρέλλα, παχιά σαν χύμα Τραπεζή του!

- Μή έβρισες ; τού φώναξα. Θα μου δανείσες κάποια την ομπρέλλα σου.

- Αδύνατον, γιατί θα μου την χάσει. Έχασες το καπέλο σου προχτές, που απάντησε.

- Δεν το έχασα. Μου το κλέψανε στο εστιατόριο ή «Νιάουσα».

- Έ, τότε θα σου κλείψανε και την ομπρέλλα!...

Έλενεθι όμως ο Φαρδής και όρμητικος στον Ιπποκόμο του, ότι την ομπρέλλα, ως... γένους θηλακού, θα την προστατεύσει, θησιάζοντας εν ανάγκη και το αίμα του.

Έτσι μου παρεδόθη.

Ήταν μια ομπρέλλα λίγο ήλασιονένη, βαριά και γεμάτη, τόσο βαριά μάλιστα, ώστε αν ήταν ντάνου μου και έπρόκειτο να την χορφαρώ, δεν θα έχομαι ποτέ.

Είχε όμως ποιά γροθιά μεταλλένες και βραχίον εκτάκτως στεγρού. Ήταν ομπρέλλα προκτική και χαλοδωμένη, ομπρέλλα δηλαδή των παλαιών καιρών ανθρωπίνων του παλιού καλού καιρού... * * *

Όταν φτάσαμε στο θέατρο, ο κ. Φαρδής προχώρησε.

- Ο Κύριος ; τον ρώτησε στην είσοδο ο δημοσιογράφος ! απάντησε.

- Καλά, περάστε. Και ο Κύριος ; ρώτησε για μένα.

- Επίσης δημοσιογράφος, είπε ο Φαρδής.

- Δεν πιστεύω. Νό μιάς δείξη την ταυτότητά του.

Θύμωσε ο Φαρδής κι άρχισε να διαμαρτυρείται.

- Εσείς φανταστείτε ότι είστε δημοσιογράφος, αλλά ο κύριος να μιάς δείξη τά χαρτιά του, έπνευσε ο θυρωρός.

Χαριά δεν είχα, φυσικά, ούτε «αδελτίο» δημοσιογράφου και σκεπτόμουν να πρήξει να γυρίσω πίσω ή να πληρώσω και να μιάς. Έταίχτο το «Σχάνδαλο» του Μπατάιγ, το όποιο είχα δει 2-3 φορές στην Αθήνα και άλλη μια φορά έξω από την Ελλάδα. Άλλα δεν ήθελα ν' αφήσω την καλή τη συντροφιά.

Τη στιγμή αυτή έφυγε με μπάινι στο θέατρο ο ενόχλημένος Τζούρος. Άκουσε το έπικρίδιο, έ...

σπινε στα παρασκήνια και έλετε τα διατρέξαντα στον κ. Δευδραμιά και τον κ. Γαβριηλίδη.

Αυτοί διάταξαν φυσικά να μπούμε όλοι μέσα, δημοσιογράφοι και μη δημοσιογράφοι. Συγχρόνως έκαναν παρατηρήσεις, όπως μου είπε κατόπιν ο Τζούρος, στον πορτιέρη, κι έπειδή είχαν κι' άλλα παράπονα έναντιον του, του μίλησαν ότι τον απολύουν. * * *

Μόλις άρχισε η παράσταση ο Φαρδής, ως συγγραφέας και δημοσιογράφος έπληξε στα παρασκήνια. Εγώ δε εκάθησα στη θέσι μου.

Φεύγοντας ο Φαρδής μου είπε :

- Σε λίγο θα γυρίσω. Αν διαρκά να πής ένα νέο ποτό 'Ισπανικό απ' το καφενείο του θεάτρου.

Και μου είπε ένα όνομα, που φυσικά σαν να... κακοήγουν κόττες ! Σε λίγο ήρθε το γυραρόν.

- Τι θα πάρω, ο κύριος ;

- Καλοκόκα.

- Πώς το είπατε ;

- Λοζοκόλο.

- Α, ξερό. Θα θέλεις... Και έλετε πάλιν το παραξένιο εκείνο όνομα του 'Ισπανικού ποτού.

- Πόσο κάνει ; ρώτησα όταν τούφερε σε λίγο.

- Έξ δραχμές.

Τού έδωσα ένα δεκάδραχμο.

- Φέρε μου τά ρέστα.

Το γυραρόν δεν ξαναγύρησε. Πέρασε και η δεύτερη πράξις. Στην άρχη έλεγε να τού χαρίσω τά ρέστα, να κατόπιν σκεπθήρα ότι ίσως έτοι ενίσχημα μιά κακοήθεια και σηκώθηρα και πήγα στον υποκαφέ.

- Συγγνώμη, κύριε, είπα στον καταστηματάρχη, κάτι ρέστα περμάνω απ' το γυραρόν. Έδωσα δέκα δραχμές και πρήξει να μου δώσετε τέσσερες ρέστα.

- Τι έφαγα ;

- Ένα λοζοκόλο.

- Πώς το είπατε ;

- Λοζοκόλο.

- Α, ξερό, είπε και αυτός και έφανέλαβε το περιέργο εκείνο όνομα του 'Ισπανικού ποτού.

- Πόσο το πληρώσατε ; με ξαναρώτησε έπειτα.

- Έξ δραχμές.

- Έξη δραχμές !... Μήπως πήρατε και νερό της Σαρωτικής μιάς ;

- Όχι, άδερφέ. Καλοκόκα πήρα.

- Αδύνατον ! Σουρωτήεις νερό θα πάρατε.

- Μό δεν ξερό έγω τί έπια ;

- Ποιά γυραρόνι σας σερβίρισε ;

- Δεν το ξερό.

- Όριστέ κύριε τίς τέσσερες δραχμές. Μου κάνετε όμως τί χάρι να μη φέργετε μια στιγμή ;

- Γιατί όχι.

Βρήκα έντοιατάξιν τον κ. Τάτο και τον κ. Σόδη και συνουσιάζαμε.

Ο διεισθενον τον υποκαφέ εκάλεσε τότε ένα άλλο γυραρόν και τού είπε :

- Η ο Γιάννης είναι ή ο Τάδες.

Τρέξε να μου τούς φέρεις.

Σε λίγο φάνηκε το γυραρόνι που με σερβίρισε. Τότε ο καταστηματάρχη ; κάτι τού είπε έπιτακτικά και έπειτα δυνατωτέρα τού φώναξε :

- Γιατί μου τά κάνετε αυτά, μορέ ! Γιατί διαφημείτε το μαγαζί μου !...

- Τι σου έκανε ; τον ρώτησα εγώ.

- Κύριε, μου απάντησε, το ποτό που πήρατε κάνει τρεξί δραχμές ; και αυτός σάς πήρε έξ. Πάρετε, παρακαλώ, πίσω τίς τρεξί δραχμές σας.

- Εύχαριστώ !

- Γιατί τού πήρες, βοέ ! έξολοκούθησε να λήη ο καταστηματάρχη προς το γυραρόνι, διπλή τιμή τού ανθρωπού για τό... και έλετε το μυστηριώδες όνομα του ποτού.

.....

- Γιατί δεν τού έδωσατε τά ρέστα ;

.....

- Νά φύγεις άμέσως από την ύπηρεσία. Τραβήξον άμέσως πίσω. Άρμας τά πράγματα τού μαγαζιού έδώ και φύγε. Δεν σε θέλω !...

- Πάλιν επαναστάσει κάνεις ; μου είπε τότε ο Σόδης, ο όποιος πλησίασε στο τέλος της φασαρίας και δεν άκουσε όλη την ιστορία.

- Δεν έκανα καμιά επανάσταση, τού είπα.

Ομπρέλλα γερονισιαστική.

Η ομπρέλλα των Χαλκατζήδων της Οδύας.

Ομπρέλλα στύλ 'Εποικισμού.

Σήμερα ή γυναίκες έγιναν σαν ομπρέλλες αναποδογυρισμένες.

Μία φορά είχαν φουρογονιού και ή ομπρέλλες.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΠΟ ΓΑΛΑΤΑΣ ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΓΛΥΠΤΗΣ!

Ο μικρός γαλκτής του Σέφιλντ. Από μπακαλέατος τουρνεντής. Η εργατικότητα του Τσάντρεϋ. Ένα περίεργο συμβέβαιο. Η πρώτη μετάφρασι στο Λονδίνο. Το πορτραίτο του μαχηρά και του ζωγραφέλαστη. Εξαιρετικότησ άμοιέσ. Το κεφάλι του Σατανά. Η πρώτες έπιτυχίες. Η υποστήριξις του Φλάξμαν. Πώς ο Τσάντρεϋ έγινε διάσημος, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ο Τσάντρεϋ ύπηρεζε ένας απ' τους περιφημοτέρους Άγγλους γλύπτες του παρελθόντος. Κατήγετο από πτωχοτάτους γονείς και, κατά την παιδική του ηλικία πουλούσε γάλα στους δρόμους της πατρίδος του Σέφιλντ, οδηγώντας ένα γαϊδουράκι άπάνω στο οποίο ήταν φορτωμένο το γάλα του.

Είχε ζωακτική αγαθή και ειλικρινή, συγκλονώς άθως ήταν ενέξαρτος και ορμητικός και γι' αυτό, όντις η μητέρα του ήθελε σε δεύτερο γάμο, μάλλοσε με τον πατριό του και έφυγε απ' το σπίτι του.

Στην άρχή έγινε ίσηρθέτης σ' ένα μπακάλη, αλλά επειδή δεν τού άρεσε καθόλου ή δουλειά αυτή, την εγκατέλειψε και πήγε ός εργατής σ' ένα τουρνεντήριο.

Η ζωιδούγια του έργασις ενθαρσύνουσε πολύ τον Τσάντρεϋ και γι' αυτό έβρισε στο τουρνεντήριο, μαθαίνοντας την τέχνη του και συγκλονώς ασχολούμενος με τη ζωγραφική και τη γλυπτική, στις όποιες από μικρό παιδάκι αισθανόταν έντονη κλίσι. Έπειδή δέ ήταν πολύ εργατικός και δραστήριος και δούλευε άκόμα και τις νύχτες, ο προϊστάμενος του, από φόβη μόπως τών γάσι, τόν εξανάγκασε να κλείσει μαζί του ένα συμβόλαιο διά τού όποιου αναλάμβανε την έπιτροπήσι να έργαστή κοντά τών όμοιων άφιχτώ έτών.

Σάν πέρασαν όμως μερικά χρόνια ο Τσάντρεϋ, ό όποιος ήθελε να πάη στο Λονδίνο για να ειλιουποιη στην τέχνη του, είδε με δισυ-

Απεναντίας ένηργουσα όπρη της τ' α ξ ε ι ο ς τών λογαριασμών!

Σάν άρχισε η τρίτη ραβή, ένας άνθρωπος με πλησίσε σινά-σινά στο σιστάδι, σαν σινά και μω φέρισε :

— Μή πήρες στο λαμό σου!

Ήταν τού γκαρσόν.

— Βρε έγω σε πήρα στο λαμό μου, η έού πάρθηκες μονάχος σου; Γιατί τού έκανες αυτό;

— Δέν ήξερα, βρε αδερφέ, σε είδα με μιά όμπελλά στα χέρια και σε πέρασα ότι δέν καταλαβαίνεις από τέτοια... Φτωχός άνθρωπος είμαι κι' έγω!...

“Όταν τελείωσε τού θέατρο και έπήγα να βγώ έξω, ό θρωρός με σταμάτησε και μω έιπε :

— Συγγνώμη, κύριε... Ξέρεις δέν σε άφησα προηγουμένως να μησ μέσα, γιατί σε πέρασα για έπαρσιότη.

— Τό ότι δέν με άφησε να μω, τού άπάντησα, δέν μω ζωακάρινε, γιατί έκανες τη δουλειά σου. Τό ότι με πέρασε για έπαρσιότη, αύτε και αυτό τού παρεξήγη, γιατί έρχομαι πράγματι από έπαρσι. Άλλά ένα θέλω να μω πής :

— Τι;

— Τι έχω άπάνω μου και με δείχνει για έπαρσιότη;

— Την όμπελλά!...

— Την όμπελλά; επανέλαβα έγω.

— “Όμπελλά και φαβάκι!... Ξέρω κι' έγω!... μορηόρισε ό πορτιέρης.

“Αντι να πάω στο σπίτι μου κατόπι, λοξοδρομήσα, έκανα ένα μεγάλο κύκλο, έγρασα τού τελευταίου τραμ, πήρα αυτοζίνητο και έτρεξα στο γαρενέο, μίπως βωθ τών φίλων μου, που μω είχε δώσει την όμπελλά.

“Αν δέν τόν είφρισα εκεί, θα πήγαμε στο σπίτι του.

“Άλλά τόν βοήθα, εντύχως, καθισμένον άζομα να χωνεύη και να σιτηή.

— Πάρε, σε παρακαλώ, την όμπελλά σου, τού είπα.

— Μά ήταν τόσο βία; με ρώτησε.

— Πάω την, Χριστιανέ μου, που σου λέω, να μη πάρουμε και κανέναν άλλο στο λαμό μας!... ΣΤΑΜ ΣΤΑΜ.

□ □ □ ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ □ □ □

Τό τραγούδι της Χολέρας (Τού Γερμανού ζωγράφου Άλφρ. Ρέτελ)

όρεσεία του πώς δέν μπορούσε να φύγη, γιατί δεσμευόταν από τού συμβόλαιό του. Τότε, για ν' άνακτήση την ελευθερία του και ν' άκρηόση τού συμβόλαιο, αναγκάστηκε να δώσει στον προϊστάμενο του όλες τις οικονομίες του, δηλαδή 56 λίρες. Μόλις έφτασε στο Λονδίνο ό Τσάντρεϋ, έπηρε πάλι ός εργατής σ' ένα μεγάλο τουρνεντήριο, κατά τις ώρες όμοσ της σχολής του καταγιόταν, πάντοτε με τόν ίδιο ζήλο, με τη γλυπτική και τη ζωγραφική.

Στό τέλος όμως, σε ηλικία είκοσιόδο έτών βαρέθηκε πιά την τέχνη του τουρνεντού, την όποια τόσο είχε κοπάσει για να μάθη και γύρισε στην πατρίδα του με την άπόφαση να έξασκηση στο έξη της ζωγραφικής ός ελάγγελα. Διησείσεως μάλαστα τότε στις έφημερίδες μιά άγγελία, διά της όποιες έδδλωνε ότι ανέλαβαν να εκτελή εικόνες και έλαογραφίες, αντί μετρίας άμοιδής.

Οι μόνοι όμοσ πελάτες που τού παρουσιάστηκαν τότε ήταν ένας μαγαροπούς, ό όποιος τού παρήγγειλε την εικόνα του αντί μιάς μόνο λίρας, και ένας ζωαφορλάστης. “Ο δεύτερος, πού γενναόδορος απ' τόν πρώτο, έπείσεως για την έπισημότητα του πέντε λίρες και τού γύρισε κι' ένα ζευγάρι παπούσια!

Τότε ο Τσάντρεϋ, βλέποντας ότι απ' τη ζωγραφική ήταν άδύνατο να βγάλη τού φρομ του ζευγαριόσε στο Λονδίνο και, με μερικά οικονομίες που είχε, γράφικε στη Σχολή τών Καλών Τεχνών, “Αυα τελείωσε τις σπουδές του σ' αυτή, ό Τσάντρεϋ έξαναγιόσε στην πατρίδα του και άνηγγειλε πάλι διά τών έφημεριόδων ότι δέχεται παραγγελίες έργων ζωγραφικής και γλυπτικής. Μά και αυτή τη φορά στάθηκε άτυχος και η μόνη παραγγελία που έξετέλεσε ήταν ό τάφος ενός έφημεριό.

“Ο Τσάντρεϋ, άτελειουμένος απ' την πατρίδα του, έξαναγιόσε και πάλι στο Λονδίνο, με την άπόφαση να έργαστή εκεί. Τώρα μάλαστα είχε εγκατέλειψη εντέλως τη ζωγραφική και καταγιόταν άποκλειστικώς με τη γλυπτική, κατασκευάζοντας διάφορα έργα τα όποια έξέθετε πούσ πώλησι.

Τό πρώτο έργο που έξέθεσε έτσι ήταν ένα τρασίτο κεφάλι τού Σατανά, τού όποιο έκανε μεγάλη άίσθησι στους φίλοτέχρους τού Λονδίνο. “Όταν μάλαστα τού είδε και ό περίφημος ζωγράφος και γλύπτης της εποχής Τζών Φλάξμαν, θαύμασε τόσο την τελειότητά του, όστε από την ήμερα εκείνη ανέλαβε τόν Τσάντρεϋ υπό την προστασία του.

“Ο Φλάξμαν όμως δέν περιόρισε μόνο στα λόγια την έπισημότητά του.

“Επειδή επρόκειτο να κατασκευασθούν για τού Ναυτιό άπομαχικό Ταμείο τού Γερμανότις ά προτομιά τεσσάρων ένδόξων Άγγλων ναυάρχων, ό Φλάξμαν, κατόρθωσε με τού ισχυρά μέσα που διέθετε να δοθή η εργασία αυτή στον προστατευόμενο του Τσάντρεϋ. “Ο καλλιτέχνης μας εργάστηκε με τόσο ζήλο, όστε δημιούργησε πραγματικά άριστοσηματα τέχνης και προκάλεσε τού θαυμασμό όλων τών συγχρόνων. “Ετσι απ' αυτό, η παραγγελία άρχισαν να πέτουν άνα βοήθη. “Ετσι ό Τσάντρεϋ μέσα σ' ελάχιστο χρονικό διάστημα κατόρθωσε να κερδίση 12.000 λίρες—ποσό μισάδες για την εποχή εκείνη—και να θεωρηθή απ' όλους ός μεγάλος καλλιτέχνης.

“Η δόξα του μάλαστα έφτασε στο κατωφόρο όταν άργότερα προκηρύχτηκε διαγωνισμός για τόν άνοδιάντο τού βασιλέως της Άγγλιας Γεωργίου Γ', τόν όποιο θα έστρινε πρής τμήν του η πόλις τού Λονδίνο. Στο διαγωνισμό αυτό έλαβαν μέρος οι δεκαέξη μεγαλύτεροι καλλιτέχνη της Άγγλιας, αλλά νίκησε ό Τσάντρεϋ, ό όποιος δημιούργησε ένα πραγματικό άριστοσημα.

“Ετσι ό Τσάντρεϋ έγινε διάσημος, ένδοξος και πλούσιος. Ποτέ όμως δέν ξεχασε ότι ήταν και αυτός κάποτε ένας φτωχός καλλιτέχνης και γι' αυτό βοηθούσε τακτικά, αλλά και κρυφά, τούσ φτωχούς σιναδέλφους του. Μετá τού θανάτου τών μάλαστα άφρησε όλη του την περιουσία στην Καλλιτεχνική Άκαδημία, για να σπονδάζουν με τούσ τούσους της φτωχοί ζωγράφοι και γλύπτες.